

Maalummaa Du'aa'ii

Description

Piroojekti ‘Du’ayi’ jedhu torbaan baay’eef turuu kan danda’u qabachuun har’ a waa’ee du’ayi ilaaluuf carraaqna. Dhugumatti du’ayin furtuu milkaa’innaa keessaa tokko. Garuu namoonni baay’een furtuu kanatti fayyadamanii balbala milkaa’innaa fi gammachuu banachuun hin dandeenye. Maaliif banachuun dadhabanii? Sababni isaa maaliidhaa? Akkuma furtuun ilkaan qabu, du’ayinis ilkaan qaba. Ilkaan san siritti qaranii jiru? Ilkaan sunniin maal akka ta’e siritti beekani jiru? In sha Allaah gaafile kanaa fi kkf waa’ee du’aa’i ilaachise walumaan ilaalla. Barreefamni waa’ee du’aa’i ilaachise asitti barraa’u kitaaba “Du’ a The Weapon of the Believer” jedhamu irraa fudhatama.

I.Du’aa’i jechuun maal jechuudhaa?

Jechi Arabiffaa Du’aa jedhu maqaa xumura irraa ijaarrameedha. Xumurri sunis, ‘Da’aa’ hiikni isaas, ‘waamu, kadhachuu’ ta’a. Afaan Oromootin jecha du’aa jedhu du’aa’i ykn du’ayi jenne waamna. Jechi du’aa jedhu Qur’aana keessatti hiika addaa agarsiisuuf maqaan isaa dhahame jira.

1.Ibaada (gabbarii) agarsiisuuf:

????? ?????? ??? ??? ?????? ?????? ??? ?? ??????? ?????? ?????? ?????? ? ?????? ?????? ??????
????????? ??? ?????? ?????? ??????????????

“Rabbii gaditti waan si hin fayyannee fi hin miine hin gabbarin. Yoo akkas goote dhugumatti ati yeroo san miidhaa hojjattootaa (zaalimtoota) irraa taata.” Suura Yuunus 10:106

2.Gargaarsa barbaaduf:

????? ?????? ??? ?????? ?????? ?????????? ?????? ?????? ?????? ?????? ?????? ?????? ?????? ?????? ?????? ?????
????????? ??? ?????? ?????? ??? ?????? ?????? ?????? ?????? ?????? ??????

“Yoo waan Nuti gabricha keenya irratti buufne [Qur’aana] irraa mamii keessa taatan, yoo kan dhugaa dubbattan taatan, suuraa akka isaa tokko fidaatii ragoota (gargaartota fi deeggartoota) keessan kanneen Rabbiin ala jiranis waamadhaa.” Suuratu Al-Baqaraa 2:23

3.Waamicha agarsiisuuf:

????? ?????????? ?????????????? ?????????? ?????? ?????? ?????? ??? ?????????? ?????? ??????

“Guyyaa Inni (Rabbiin) isin waamu fi isin Isa faarsaa awwaatanii fi yeroo gabaaba malee [addunyaairra] kan hin turre ta’u yaaddan.” Suuratu Al_Isra 17:52

Jecha du’aa jedhu Qur’aana keessatti hiika baay’ee qaba. Kanneen armaan olii muraasa.

Akkumas, hayyooni Islaama du’ayif hiika itti kennanii jiru. Isaan keessaa:

Al-Khaxxaabi akkana jedha: “Du’ayi jechuun gabrichi Gooftaa isaa gargaarsa fi deeggarsa itti fufaaf kadhachudha. Haqiqan du’ayi gabrichi garmalee wanta tokko Rabbiin irraa barbaadu agarsiisu fi wanta tokko mataa ofitiin jijiruuf humna ykn mala kamirraayyu of bilisoomsudha. (Kana jechuun wanta tokko humna ofii qofaan akka hin hojanne amanuun gargaarsa fi mala Rabbiin irraa kadhachuudha). Kuni mallattoo namni tokko Rabbiif gabricha ta’uu agarsiisudha; miira namni Rabbiif harka kennu mul’isuudha. Du’ayin hiika Rabbiin faarsu, arjoominna fi toolumnaan Isa ibsu kan qabuudha.”

Ibn Al-Qayyiim Du’ayi akkana jechuun hooke: “Wanta nama fayyadu kadhachuu fi wanta nama miidhu akka namarraa deemu kadhachuudha. Yookiin wanti miidhaa geessu kuni isatti bu’uun dura akka isarraa Rabbiin deebisu kadhachuudha.”

II. Du’aa’in Gosa Ibaadati

Rabbiin (subhaanahu wa ta’ala) akkana jedha:

?????? ??????? ??????? ??????? ?????? ? ????? ?????? ?????????? ?????????????? ???
????????? ?????????? ?????????? ?????????? ??????????

“Gooftan keessan ni jedhe, ‘Na kadhaa isiniifan awwaadhaa. Dhugumatti, isaan Ana gabbaruu irraa boonan, salphattoota ta’anii Jahannam seenuf jiru.”” Suuratu Ghaafir 40:60

Aaya tana keessatti Rabbiin akka Isa kadhannu fi itti iyyannu nu ajaja. Akkasumas, warroota Isa hin kadhanne namoota boonaf Isa hin gabbarre keessatti lakkaawa. Kanarrraa ka’uun, du’aa’in gochoota ibaada keessaa akka ta’e ni hubatama. Hiikni kuni ifaani Ergamaa Rabbii (SAW)’n ibsame jira. Nu’maan ibn Bashir akka gabaasetti Ergamaan Rabbii (SAW) akkana jedhan:

“?????? ?? ??????”

“Du’aa’in Ibaadadha.” Ergasii Ergamaan Rabbii (SAW) Aaya armaan olii qara’an. ([Abu Daawud](#) tu gabaase)

Kanaafu, du’aa’in gosoota ibaada keessaa tokko. Inuma gocha ibaadaa keessaa isa guddaadha. Du’aa’i irraa faayda argachuuf haalli fi adeemsi du’aa’i itti godhan Qur’aana fi Sunnaa Ergamaa Rabbii (SAW) irraa kan fudhatamee fi waliin kan deemu ta’uu qaba. Namni tokko salaata salaatush ykn soomuf sammuu ykn fedhii isaatiin akkuma hin deemne du’ayis gochuuf Qur’aana fi sunnati of daangeessu qaba. (Du’ayi gochuuf gochoota Qur’aana fi sunnaa faallessan raawwachuu hin qabu)

III. Hariiroo Du’ayin Aqiidaa waliin qabu

Du'aa'in Aqiida fi tawhida waliin hariiroo cimaa qaba. Du'aa'in karaa hundarra caalu imaana ofii itti dabalanii fi Maqolee (Asmaa'a) fi sifaata (amaloota) Rabbii itti dinqisifataniidha. Sababa adda addaa irraa kan ka'ee du'aa'in imaana namticha ni dabalaaf. Namtichi dhuma isaa irratti too'anna homaatu akka hin qabne yookiin humna of fayyadu kan hin qabne ta'u ykn wanta badaa ofirraa deebisu akka hin dandeenye du'aa'in ni agarsiisa. Du'aayin miira Muslimni Rabbiin garmalee barbaadu agarsisa. Namtichi dhugaan du'aayi godhu Rabbiin akka dhagayuu fi isaaf awwaatu ni amana.

Karaan biraan barbaachisummaa du'aayi itti mul'atu tawhiida keessatti. (Tawhiida jechuun Tokkichummaa Rabbii agarsiisudha. Tawhiida bakka saditti quodun ni danda'ama. Isaanis:

1.Tawhida al-Rububiyyah– Tawhiida Gooftummaa, kana jechuun Kan wanta hundaa uumu Rabbiidha, Gooftaa fi Mootiin wanta hundaa Rabbiidha, wanta hundaa bakka isaaf maluu kan kaa'u (Mudabbir) Rabbiidha.

2.Tawhiida al-uluhiiyyah– kana jechuun gabbarrii keessatti Rabbiin tokkichoomsu (Rabbitin qofa gabbaruu, homaa Isatti qindeessu dhiisu).

3.Tawhiida al-Asmaa wa al-sifaat– amaloota gaggaarii, kabajamoo, guutuu fi maqolee gaggaarii Isa wassafuu (ibsuu)dha. Tawhidni hundee Islaamati fi jalqabaa hanga dhumaatti waamicha Ergamtoota Rabbiti.)

Namni tokko yommuu du'aayi godhu, keessoo isaatti Rabbitin jiraachu fi Gooftaa haqaa akka ta'e ni amana. Namtichi du'aayi gochuun Rabbitin wanta hundaa akka too'atu hojiin agarsiisaa jira, du'aayi isatiif deebii deebisuuf humnaa fi dandeetti kan qabu Rabbitin qofa waan ta'eef. Rabbitin Nyaachisaa, Jiraachisaa, Uumaa fi Bulchaa uumama guutuu akka ta'e namtichi du'aayi godhu amanaa jira. kuni hundii hundee tawhiid ar-Rububiyyati.

Karaan biraatin du'aayin Rabbitin qofti gabbaramuu akka qabu agarsiisa (Tawhiida al-Uluhiyyah). Namni tokko Rabbitin too'annaa guutuu uumamtoota irratti qabaachu fi kadhaa nama dhiphinna keessa jiru kan deebisuuf Rabbitin qofa akka ta'e erge beeke, gabbaruu kan qaban Rabbitin qofa akka ta'e amanu fi hojii irra oolchu qaba.

Akkasumas, du'aayin Rabbitin maqolee fi amaloota guutu akka qabu agarsiisa. Hasaasa garbichaa kan dhagahu Rabbitin qofa waan ta'eef. Gabrichi bakka fedhe haa jiraatu haala inni keessa jiru Rabbitin ni beeka.

IV. Rabbitin ala wanta biraan du'aa'i kadhachuun Shirkiidha

Akkuma duratti jedhame, du'aa'in Rabbitin qofatti qajeelu qaba. Rabbitin subhaanahu wa ta'aala akkana jedha:

???? ??????? ?????? ?????? ?????? ?????? ?????? ??????

“Jedhi ‘Ani kan kadhu (gabbaru) Gooftaa kiyya qofa. Isattis waan tokkollee hin qindeessu.”
Suuratu Al-Jinn 72:20

Rabbitin alaa wanta biraan du'aayi kadhachuun shirkii qulqulluudha. Sababni kanaas, namtichi wanta biraan du'aayi kadhatu amala Rabbitin qofa qabu wanta saniif kennaa jira. Fakkeenyaf wanta qalbii namaa

keessa jiru kan beeku Rabbiin qofa; nama rakkate rakkina keessa kan baasu Rabbiin qofa. Kanaafu, namni waliyyoota, taabota, dhagaa, nabiyyoota, malaaykota fi kkf du'aayi kadhatu, wantoonni inni kadhatu kunnin kadhaa isaa ni dhagayan, jirenya yeroo hundaa qabu, kadhaa isaa jalaa awwaachu ni danda'an, haala inni keessa jiru ni beekan, ni argan, wanta inni fedhu ni kennaniif jedhe amanaa jira. Garuu amaloonni guutun armaan olii Rabbii qofaaf kan maluudha. Rabbiin qofa wanta hundaa kan dhagahu. Rabbiin haala keenya hundaa siritti kan beeku. Rabbiin qofa kadhaa keenyaf deebii kan deebisu. Wantoota du'aayin itti godhamu aaya tana keesatti Rabbiin haala Kanaan ibsa.

???? ?????????????? ??? ??????????? ?????????????? ?????? ?????????? ??? ?????????????? ?????? ? ?????????? ??????????????

“Yoo isaan kadhattaniis kadhaa keessan hin dhagahan. Osoo dhagahaniillee isiniif hin awwaatan. Guyyaa Qiyaamaas shirkii (Rabbitti qindeessu) keessan ni mormu. [Yaa Muhammad] akka Rabbii keessa beekaatti homtuu siif hin odeessu.” Suuratu Faaxir 35:14

Kanaafu, wanti Rabbii gaditti kadhatamu taabota ta'I waliyyi ta'ii kadhaa kana gonkumaa hin dhagahan. Amala guutu Al-Samii' (Wanta hundaa dhagaha) qabu waan hin qabneef. Osoo kadhaa isaanii kana dhaghaniiyuu isaan jalaa awwaachu akka hin dandeenye Rabbiin ibsa.

Wantoota Rabbii gaditti gabbaraman (kadhataman) Rabbiin ammas haala Kanaan ibsa.

????????? ??? ?????? ???????? ??? ??? ?????????? ?????? ??? ?????????? ? ?????? ??? ?????????? ?????? ?????? ??????????

???????????

????????? ??? ?????? ???????? ??? ?????????? ??? ?????????? ? ?????? ??? ?????????? ?????????? ?????????? ??????????

“Rabbiin ala waan isa hin miinee fi hin fayyadne kadhata. Suni isatu jallinna fagoodha. Nama miidhaan isaa bu’aa isa irra dhiyoo ta’e kadhata. Jaalalle ta’uun isaa waa fokkate! Ammas hiriyyaa ta’uun isaa waa fokkate!” Suuratu Al-Hajj 22:12-13

?????? ??????? ??????? ??????? ??? ????? ??????? ??????? ??? ????? ?????????????? ??? ????? ??????? ???????
????????????? ??? ????? ??? ?????????????? ??? ??????????

“Nama Rabbiin ala waan hanga Guyyaa Qiyaamaatti homaa isaaf hin awwaannee fi isaan (warri kadhataman) kadhaa isaanii irraa dagatoo ta’an gabbaru caalaa jallataan eenyu?” Suuratu al-Ahqaf 46:5

Kana jechuun wanti Rabbiin ala kadhatamu (gabbaramu) sun kadhatamu (gabbaramu) isaatu hin beeku. Du'aa'in osoo hanga Guyyaa Qiyaama isaanitti godhameyyu wanti uumamu hin jiru. Kanaafu, asirraa ka'uun namni Rabbiin ala wanta biraadu'aayi kadhate, shirkii guddaa hojjate jiraa jechuudha.

Kanaafu, namni Rabbiin alatti waliyyi du'e ykn Nabiyyi ykn malaaykaa ykn taabota fi kkf kadhatu yakka guddaa raawwataa jiraa jechuudha. "Yaa Rasulallah harka kiyya qabi, Yaa shek huseen ilma naaf kenni, Madanaalami na baraari, Gabra'el na eegi, Iyyasuus na eegi, qabri bira dhaqanii yaa ebalu na gargaari, akkas naaf godhii fi kkf jechuun shirkii guddaadha, yakka hamaa adabbi Jahannamatti nama

geessudha. Shirkiin zulmii guddaa hojii gaarii nama jalaa balleessu beekun namni hunduu gocha kana irraa fagaachu qaba. Rabbiin akkana jedha:

“Dhugumatti gara keetii fi gara warra siin duraa turanitti “Yoo Rabbiin wajjiin waan biraad gabbarde dalagaan kee ni bada; warra hoonga’an irraas taata.” Jechuun wahyiin (ergaan) buufameera.” Suuratu Az-Zumar 39:65

Kitaaba wabii: Du'a Weapon Of the Believer fuula 21-30 By Abu Ammar Yasir Qaadi

[email-subscribers namefield="YES" desc="" group="Public"]

Date Created

July 29, 2017

Author

admin